Öğrenme çıktısı: Ekonomik faaliyetler ve meslekler arasındaki ilişki hakkında çıkarımda bulunabilme

Meslekler ve Ekonomik Faaliyetler

MESLEK Eğitimle kazanılan, sistemli bilgi ve beceriye dayanan, insanlara yararlı mal veya hizmet üreterek para kazandıran, kuralları belli iştir.

BUNU UNUTMA

Her mesleğin bağlı olduğu bir **ekonomik faaliyet** vardır. Doktor hizmete, çiftçi tarıma bağlıdır.

Faaliyet	Meslekler	Ne yapar? (örnek)
Hizmet	Öğretmen, doktor, psikolog, bankacı, itfaiyeci, asker, polis, avukat	Psikolog, davranışların nedenini inceler, çözüm üretir.
Sanayi	Mühendis, oto boyacısı, kaporta tamircisi, iş makinesi operatörü, teknisyen, ustabaşı	Makine mühendisi, araç ve gereçleri tasarlar, üretir.
Turizm	Turist rehberi, tercüman, resepsiyon görevlisi, animatör, aşçı, seyahat acentesi çalışanı	Rehber, gelenlere yer ve tarih anlatır.
Ormancılık	Orman işçisi, orman bekçisi, marangoz, keresteci, orman mühendisi	Orman mühendisi, ağaçlandırma projeleri geliştirir.
Ticaret	Pazarlamacı, emlakçı, galerici, ihracat ve ithalat uzmanı, kuyumcu, market işletmecisi	İhracat uzmanı, müşteriyle iletişimi ve siparişi yürütür.
Ulaşım	Şoför, taksici, gemi kaptanı, pilot, vatman, makinist	Pilot, yolcu ve yükü havayoluyla taşır.
Hayvancılık	Çoban, veteriner, besici, arıcı, ipek üreticisi, balıkçı	Besici, hayvan yetiştirir, et ve süt sağlar.
Tarım	Çiftçi, bağcı, tarım işletmecisi, ziraat mühendisi	Ziraat mühendisi, toprak verimini artırır, çiftçiye destek olur.
Madencilik	Maden mühendisi, tekniker, maden işçisi, iş güvenliği uzmanı	Maden mühendisi, madenin yerini ve miktarını belirler.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Çevrenin kaynağı **meslekleri belirler**: Kıyıda balıkçı ve otelci, ormanda marangoz, ovada çiftçi yaygındır. Bu, doğa ile iş arasındaki bağı gösterir.

Bir ailede üç faaliyet

Trabzon'da yaşayan Sude'nin anneannesi inek besleyip süt satıyor (**hayvancılık, besici**). Annesi hastanede çalışıyor (**hizmet, hemşire**). Ağabeyi limandan yük taşıyor (**ulaşım, şoför**). Sen de ailende çalışanların mesleğini ve faaliyetini yaz.

Doğal ortam meslekleri nasıl etkiler?

Turizm
Doğal ve tarihî güzellikler, uzun süren yaz, kayak merkezleri
Meslekler: rehber, otel işletmecisi, aşçı, animatör

Tarım
Verimli ovalar ve bir kısım engebeli araziler
Meslekler: çiftçi, bağcı, ziraat mühendisi

Ormancılık
Yağışın bol olduğu kıyı bölgelerindeki ormanlar
Meslekler: keresteci, marangoz, orman mühendisi

Madencilik
Birçok madenin çıkarılıp işlenmesi
Meslekler: maden mühendisi, tekniker, iş güvenliği uzmanı

- → **Orman mühendisi:** Ağaçlandırır, ormanı korur.
- → **Ziraat mühendisi:** Ürün ve tarım tekniği geliştirir.
- → **Besici:** Büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştirir.
- → **Maden mühendisi:** Madeni bulur, işlenmesini planlar.

Öğrenme çıktısı: Ekonomik faaliyetler ve meslekler arasındaki ilişki hakkında çıkarımda bulunabilme

Meslekleri Neden Korumalıyız?

Sanayide çalışanlar (temsilî)

Korumak ne kazandırır?

- Ülkenin ekonomik büyümesine katkı sağlar.
- İşsizlik azalır, iş gücünün kalitesi artar.
- Yerli üretim desteklenir, dışa bağımlılık azalır.
- Sosyal, kültürel ve çevresel sürdürülebilirliğe katkı sağlar.

Dünden bugüne meslek eğitimi

Dönem	Gelişme
Kuruluş süreci	Tarladaki çiftçiden fabrikadaki işçiye, tüccardan sanayiciye herkes kalkınmaya omuz verdi.
Cumhuriyet'in ilk yılları	İstanbul Üniversitesi, Ankara Hukuk Fakültesi, Yüksek Ziraat Enstitüsü gibi kurumlar insan yetiştirmek için kuruldu.
Günümüz	Üniversitelerin yanında Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı okullar meslek eğitimi veriyor.

Unutulan mesleklere can

Manisa'da İŞKUR ile Halk Eğitim Merkezi birlikte kurslar açtı. Bakırcılık, iğne oyası, çeyiz ürünleri, yöresel kadın giysileri ve kilimcilik öğretiliyor. Kursa gidenler hem aile bütçesine destek oluyor hem de zanaatını ilerletiyor.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Geleneksel meslek yalnızca iş değil, **kültür mirasıdır**. Yaşatılırsa hem kazanç sağlar hem de kültür kuşaktan kuşağa geçer.

Hangi meslek seni bekliyor?

Meslek seçerken ilgi alanını, yeteneğini ve ülkenin ihtiyacını birlikte düşün. Atatürk'ün **"Vatanını en çok seven, görevini en iyi yapandır."** sözü her meslek için geçerlidir. Her meslek değerlidir, çünkü toplum birbirine bağlı çalışır.

Notlarım

Öğrenme çıktısı: Ekonomik faaliyetler ve meslekler arasındaki ilişki hakkında çıkarımda bulunabilme

Meslekler Değişiyor

Bir öğrenci, 1950 doğumlu dedesiyle görüşme yaptı. Dedesi, çocukluğunda çarşıda küçük dükkânlar olduğunu, alışverişin çoğu zaman deftere yazıldığını, sonra toplu ödeme yapıldığını anlattı. Günümüzle karşılaştıralım:

Dünün mesleği	Ne yapardı?	Bugün ne oldu?
Bakkal	Az çeşit ürün satar, veresiye yazardı.	Azaldı ama sürüyor; marketler ve kasiyerlik yaygınlaştı.
At arabacısı	At arabasının ağaç ve demir kısımlarını onarırdı.	Otobüs ve dolmuş şoförü, oto tamircisi
Semerci	Binek hayvanlarının sırtına konan semeri dikerdi.	Taşıma ve binek işi araçlara geçti.
Nalbant	Atların tırnağını yontar, nal çakardı.	Traktör tamircisi
Kunduracı	Deriden ayakkabı, çarık, postal dikerdi.	Ayakkabı fabrikaları ve mağazalar
Yorgancı	Düğün ve doğum gibi özel günler için yorgan dikerdi.	Azaldı, ama hâlâ sürüyor (**süreklilik**).

Değişimin nedenleri

Teknoloji

Traktör atın, fabrika el üretiminin yerini aldı. Tarımda işletmecilik gelişti.

Köyden kente göç

Apartmanlar yapıldı. Emlakçı ve apartman görevlisi gibi yeni işler ortaya çıktı.

Değişen ihtiyaçlar

Moda ve alışkanlıklar değişti. İnsanlar seri üretime ve hızlı alışverişe yöneldi.

Değişim hangi meslekleri doğurdu?

Ne değişti?	Ortaya çıkan veya artan meslek
Bakkalların yerini marketler aldı.	Kasiyer
Ulaşımda otobüs ve minibüs yaygınlaştı.	Otobüs ve dolmuş şoförü
Fabrikalar açıldı, ürünler yurt dışına satıldı.	Mühendis, fabrika işçisi, ihracat uzmanı
Kentlerde apartman ve siteler yapıldı.	Emlakçı, apartman görevlisi
Tarım ve hayvancılıkta modern yöntemler başladı.	Tarım işletmecisi, besici
Hizmet sektörü gelişti.	Doktor, hemşire, avukat, mimar sayısı arttı.

Geleceğin meslekleri

İş dünyası yapay zekâ ve otomasyonla hızla yenileniyor. **Yapay zekâ mühendisliği, dijital içerik üreticiliği, blok zincir uzmanlığı** gibi işler ortaya çıktı. Yakın gelecekte adını henüz bilmediğimiz meslekler doğabilir. Drone pilotluğu, iklim mühendisliği, yapay zekâ eğitmenliği bunlara örnektir. Keçecilik ve nalbantlık ise geçmişte kalan mesleklerdir.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Meslekler **değişir**, ama ihtiyaç **sürer**. İnsanlar hep ayakkabı giyer; değişen, üretim biçimidir. Bu, değişim ve süreklilik ilişkisidir.

Gelecekten mektup

Elli yıl sonrasında yaşadığını düşün. O günün bir mesleğini bugünün insanlarına tanıtan bir mektup veya kartpostal hazırla. Geçmişte kalan, sürüp giden ve yeni çıkan birer meslek örneği ver.

Öğrenme çıktısı: Ekonomik faaliyetler ve meslekler arasındaki ilişki hakkında çıkarımda bulunabilme

Kendimi Deniyorum

A. Doğru mu, yanlış mı?

Cümle doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazınız.

☐ 1. Her mesleğin bağlı olduğu bir ekonomik faaliyet vardır.
☐ 2. Pilot, ticarete dayalı bir meslektir.
☐ 3. Meslekler zamanla değişebilir.
☐ 4. Meslekleri korumak dışa bağımlılığı artırır.
☐ 5. Yorgancılık günümüzde eskisi kadar yaygın değildir.

B. Eşleştirelim

Kavramın harfini ilgili açıklamanın başındaki kutuya yazınız.

A) Ziraat mühendisi	☐	Konut alım satımına aracılık eder
B) Turist rehberi	☐	Büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştirir
C) Besici	☐	Toprak verimini artırmaya çalışır
D) Emlakçı	☐	Madenin yerini ve miktarını belirler
E) Maden mühendisi	☐	Gelenlere yer ve tarih anlatır

C. Boşlukları dolduralım

Kelimeler: **kasiyerlik** **yapay zekâ** **nalbant** **Yüksek Ziraat**

1. Atların tırnağına nal çakan kişiye ..... denir.
2. Marketler yaygınlaşınca ..... mesleği de yaygınlaştı.
3. Cumhuriyet'in ilk yıllarında ..... Enstitüsü kuruldu.
4. Geleceğin mesleklerinden biri ..... mühendisliğidir.

D. Düşünelim, yorumlayalım

1. Dede, çocukluğunda bakkal, nalbant ve semerci olduğunu; bugün ise market, kasiyer ve traktör tamircisi olduğunu anlatmaktadır.

a) Mesleklerdeki bu değişimin iki nedenini yazınız.
b) Hem geçmişte hem bugün devam eden bir mesleği yazıp nedenini yorumlayınız.

2. Bir halk eğitim merkezinde bakırcılık ve kilimcilik kursları açılmıştır. Kursu bitirenler ürünlerini satmaktadır.

a) Bu kursların kişiye ve kültüre birer katkısını yazınız.
b) Meslekleri korumanın ülke ekonomisine iki katkısını yazınız.

Bu konunun şarkısını Onur Akmeşe YouTube kanalından dinlemeyi unutmayın!